

I stk. 1 foreslås det at åbne mulighed for, at clearingcentraler og clearingdeltagere kan aftale med en låntager, at dennes fondsaktiver, beroende i et af låntageren udpeget depot i en værdipapircentral, skal tjene til sikkerhed for lån, der i forbindelse med afvikling af værdipapirhandler ydes af enten en clearingcentral eller en clearingdeltager. En sådan aftale om stiftelse af pant skal omfatte de til enhver tid værende fondsaktiver, som beror i depotet efter de enkelte afviklinger, dvs. også inklusive de fondsaktiver, der i et afviklingsforløb overføres til depotet.

Aftalen er ikke i sig selv udtryk for et retskrav med virkning for tredjemands rettigheder over for låntageren, men blot en legitimering af, at depotet er omfattet af en aftale om etablering af pant, og at der på den pågældende långivers vegne kan anmeldes pant i det af låntageren udpegede depot i umiddelbar forbindelse med, at denne stiller et træk til rådighed for låntageren til afviklingen gennemførelse.

Konstateres der i forbindelse med en afvikling behov for at yde en afviklingskredit, kan sikkerhedsretten mod låntageren anmeldes til registrering i den pågældende værdipapircentral sammen med afviklingen. Hermed udføres sikringsakten, og der opnås beskyttelse af kravet over for tredjemand, jf. stk. 2.

I det omfang fondsaktiver beroende i depotet i forvejen er behæftet med registrerede rettigheder til fordel for andre fordringshavere, skal disse forudgående rettigheder respekteres.

I stk. 3 foreslås det, at clearingcentraler og clearingdeltagere, der i forbindelse med afvikling af handel med fondsaktiver finansierer andres erhvervelse af fondsaktiver, skal have en lovbestemt panteret i den del af de af erhververen anskaffede fondsaktiver, som ikke er videreoverdraget ved salg afviklet på samme tidspunkt som erhvervelsen. Heri ligger, at panteretten knytter sig til »nettoerhvervelsen« af fondsaktiver, og den foreslåede panteret svarer således i princippet til det fra lov om en værdipapircentral kendte betalingsforbehold. Dog er der den væsentlige forskel, at et betalingsforbehold låser fondsaktiverne fast på erhververens konto, indtil det er hævet, medens den foreslåede panteret kun omfatter nettoerhvervelsen af fondsaktiver. Panteretten forhindrer således ikke, at en køber erhverver fondsaktiver, som videresælges med samme afviklingstidspunkt som købet, ligesom panteretten kan gøres gældende af både en sælgende og en långivende part.

Erhvervelsen af fondsaktiver vil oftest ske i form af køb, men kan også ske på anden måde, f.eks. ved tegning. Ved afvikling i forbindelse med tegning foretages et tilsvarende udlæg, og der kan opstå en tilsvarende risiko som ved køb.

Det forhold, at panteretten knytter sig til nettoerhvervelsen af fondsaktiver, betyder desuden, at långiveren må sikres således, at de beløb, som låntageren modtager for videresolgte fondsaktiver, anvendes til nedbringelse af långivers krav. I en værdipapircentral betalingsformidling kan dette enten ske ved, at långiveren både fører låntagerens pengekonti og depoter over fondsaktiver eller ved, at der i værdipapircentralen etableres de fornødne styringsmekanismer, der sikrer, at fondsaktiver ikke videreoverdrages uden, at långivers krav er indfriet og samtidig, at fondsaktiverne ikke i forbindelse med videresalg afhændes til underpris.

Panteretten i henhold til stk. 3 skal kunne opgives ved aftale.

Panteretten skal registreres på erhververens konto i den pågældende værdipapircentral samtidig med, at »nettoerhvervelsen« af fondsaktiver registreres på kontoen for at få retsvirkninger efter kapitel 26, dvs. for at panthaveren kan opnå beskyttelse over for retsforfølgning og aftaleerhververe.

Det følger af stk. 4, at Finanstilsynet skal fastsætte frister for sikkerhedsrettens og panterettens tidsmæssige udstrækning. I praksis vil der blive tale om relativt korte tidsfrister, i mange tilfælde vil fristen for inddækning af træk og dermed sikkerhedsrettens og panterettens tidsmæssige udstrækning blive nogle få timer. Ligesom ved betalingsforbeholdet i lov om en værdipapircentral er det foreslået, at sikkerhedsretten og panteretten skal bortfalde automatisk, med mindre långiveren har gjort retten gældende inden udløbet af de af Finanstilsynet fastsatte tidsfrister. Er sikkerhedsretten eller panteretten bortfaldet, kan den ikke senere genetableres eller på anden måde påberåbes.

Til § 72

Den professionelle værdipapirhandel er karakteriseret ved, at der omsættes for meget store beløb pr. transaktion, og at de samme værdipapirer oftest omsættes mange gange i løbet af en dag. Det er derfor af afgørende betydning, at et sammenbrud hos én værdipapirhandler ikke forplanter sig til andre værdipapirhandlere ved at forhindre afviklingen af kæder af transaktioner. Dette formål sikres bl.a. ved afviklingskreditter efter § 71.

Med henblik på at bevare dynamikken i denne handel er det vigtigt, at den, der har fået sikkerhed eller pant i en post fondsaktiver også får adgang til at realisere sikkerheden straks, hvis debitor ikke dækker afviklingskreditten ind inden for den tidsfrist, der er fastsat for handel med den pågældende type værdipapirer. Det er derfor nødvendigt, at reali-